

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне
значення результатів дисертації
Зарицького Сергій Миколайовича
«Дилатаційна кардіоміопатія за ожиріння у свійських собак (поширення,
діагностика, лікування)»,
що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
галузі знань 21 Ветеринарна медицина
за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина**

Актуальність теми дисертації. В сучасному світі технологій та розвитку людства ветеринарна кардіологія постає перед новими викликами, що пов'язані з розладами обміну речовин, зокрема ожирінням. На ожиріння хворіє від 22 до 44 % свійських собак у світі, що провокує виникнення різних захворювань (цукровий діабет, ортопедичні хвороби, гіпотиреоз, гепатоліпідоз, онкологічні, респіраторні та серцево-судинні патології), які впливають на тривалість та якість життя тварин. Найнебезпечнішою є патологія серцево-судинної системи, а саме дилатаційна кардіоміопатія (ДКМП), що призводить до серцевої недостатності, і як наслідок раптової загибелі собаки.

Вплив ожиріння або надмірної маси тіла свійських собак на розвиток ДКМП маловивчений, тому дослідження у цьому напрямку є важливими та актуальними для ветеринарної практики. Дилатаційна кардіоміопатія складне захворювання, що характеризується розширенням камер серця, зокрема лівого шлуночка, розладами скоротливої функції, зменшенням серцевого викиду та застійними явищами. ДКМП ускладнена ожирінням обумовлює зниження можливості компенсації роботи серцево-судинної системи, утруднює лікування, має обережний та, навіть, несприятливий прогноз життя.

Часто діагностика дилатаційної кардіоміопатії у свійських собак проводиться за розвитку застійної серцевої недостатності з вираженими симптомами. Хронічний перебіг цієї патології, особливо на тлі ожиріння, характеризується незворотними змінами (структури і функцій) в міокарді, що унеможлиблює одужання тварини. Тому, пошук та розроблення ранніх діагностичних критеріїв (специфічні серцеві біомаркери, ліпідний профіль крові, візуальні методики) дозволить своєчасно поставити діагноз і надати ефективне лікування.

У зв'язку з цим, актуальним є діагностика, поширення та лікування свійських собак з дилатаційною кардіоміопатією на тлі ожиріння в окремому регіоні України.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана згідно з планом ініціативної науково-дослідної теми кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету «Порушення метаболізму у тварин: етіологія, патогенез, діагностика, лікування, профілактика» (номер державної реєстрації 0123U101582, 2023–2033 pp.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Автором самостійно проведено аналіз першоджерел наукової літератури з напряму досліджень. Виконано діагностичні дослідження відповідно до класичних і сучасних методик. Отримані результати статистично оброблені та узагальнені. Сформульовано висновки та практичні пропозиції виробництву. Вибір теми та напрямів досліджень дисертаційної роботи проведено спільно з науковим керівником.

Обсяг і структура роботи та її методичний рівень. Основний зміст дисертаційної роботи викладено на 140 сторінках комп'ютерного тексту і включає: вступ, огляд літератури і вибір напрямів досліджень, загальну методику та основні методи досліджень, результати досліджень, аналіз та узагальнення результатів досліджень, висновки, пропозиції виробництву, список використаних джерел, 11 додатків. Робота ілюстрована 4 таблицями та 45 рисунками. Список літератури містить 226 джерел, у тому числі – 208 латиницею.

Матеріал в огляді літератури викладено логічно і послідовно. Відмітимо, що результати досліджень багатьох науковців, які вивчали питання ожиріння та розладів серцево-судинної системи у тварин, ґрунтовно проаналізовані та коротко викладені. В кінці розділу дисертант навів висновки. Таким чином, розділ «Огляд літератури» викладений на достатньому науковому та методичному рівнях. Знання проблеми є важливою підставою для того, що структура роботи, методичні підходи, експерименти і їх подальший аналіз взаємопов'язані та цілком обґрунтовані.

Дотримуючись логічної послідовності і у відповідності до методик проведення досліджень автор сформував дослідну та контрольні групи тварин (свійські собаки) різних порід. У розділі «Вибір напрямів досліджень. Матеріали та методи виконання роботи» дисертант використав як класичні, так і сучасні методи досліджень, а саме: клінічні (обстеження, аускультация, перкусія тощо), тонометрія, ехокардіографія, рентгенографія грудної клітки (визначення кардіовертебрального та кардіоторакального індексів), електрокардіографія, біохімічні дослідження крові (ліпідограма, серцеві біомаркери тощо), статистичні, що дозволяє глибоко розкрити основне в дисертації та вказує на ідейний задум роботи.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій, які наведені в дисертації, не викликає сумніву. Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується використанням сучасних методів досліджень на достатній кількості тварин. Матеріали та методи досліджень, які використані автором задля вирішення поставлених завдань, відповідають меті роботи і дозволяють одержати обґрунтовані дані. Результати досліджень опрацьовані статистично, узагальнені та детально опрацьовані.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації та її вірогідність підтверджується: високим методичним рівнем, логічністю та послідовністю проведених досліджень; достатньою для одержання вірогідних даних кількістю свійських собак різних порід, з яких формувались дослідна та контрольна групи; статистичною обробкою одержаних результатів, що дало можливість встановити їх вірогідність.

На основі вищевказаного, робимо висновок, що ступінь достовірності й обґрунтованості отриманих результатів та запропонованих автором висновків і практичних рекомендацій, які впливають з результатів досліджень, є достатньо високим.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Вперше комплексно проведено діагностику дилатаційної кардіоміопатії за ожиріння у свійських собак. Використано клінічні, інструментальні та лабораторні методи дослідження. Вперше теоретично обґрунтовано роль впливу ожиріння як етіологічного чинника, який призводить до розвитку дилатаційної кардіоміопатії, а саме вплив збільшеної концентрації загального холестеролу, триацил-гліцеролу, холестеролу ЛПНГ та ЛПДНГ, зниження концентрації холестеролу ЛПВГ в сироватці крові свійських собак. Практично і теоретично обґрунтовано інформативність раннього методу діагностики – підвищений вміст специфічних серцевих біомаркерів тропоніну I та N-кінцевий поліпептид натрійуретичного гормону. Теоретично і експериментально обґрунтовано інформативність використання спеціальних методів діагностики – ехокардіографії, рентгену грудної клітки з визначенням кардіовертебрального та кардіоторакального індексів, електрокардіографії.

Уперше запропоновано та експериментально випробувано доцільність і ефективність використання універсальної кисневої маски для тварин різного екстер'єру з метою проведення оксигенотерапії. Експериментально і теоретично обґрунтовано використання ветеринарних препаратів Ветмедин Чу, Кардаліс, Фуросеміду, Тіопротектин, КардіоЛік та ГепатоЛік у лікуванні свійських собак з дилатаційною кардіоміопатією за ожиріння.

Практичне значення результатів дослідження. Експериментально і теоретично обґрунтовано доцільність визначення специфічних серцевих біомаркерів (тропоніну I та N-кінцевий поліпептид натрійуретичного гормону) в сироватці крові та зміни в ліпідному профілю (концентрація загального холестеролу, триацил-гліцеролу, холестеролу ЛПВГ, ЛПНГ та ЛПДНГ) для характеристики та раннього методу діагностики дилатаційної кардіоміопатії за ожиріння у свійських собак.

Визначена ефективність запропонованої схеми лікування свійських собак, яка позитивно вплинула на клінічний стан і на показники ЕхоКГ, рентгену грудної клітки з визначенням кардіовертебрального та кардіоторакального індексів, ЕКГ та показники сироватки крові.

Матеріали дисертаційної роботи увійшли до «Рекомендацій з діагностики та лікування дилатаційної кардіоміопатії за ожиріння у свійських собак», затверджених колегією Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 3 від 3 липня 2024 року).

Результати експериментальних досліджень використовуються в науковій і навчальній роботі на факультетах ветеринарної медицини закладів вищої освіти України: Полтавського державного аграрного університету, Поліського національного університету, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, Білоцерківського національного аграрного університету, Дніпровського державного аграрно-

економічного університету, Сумського державного аграрного університету, Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. За темою дисертаційної роботи опубліковано 12 наукових праць, у тому числі: 3 статті у фахових наукових виданнях України (2 із них – одноосібно), 8 тез доповідей на наукових конференціях та одні методичні рекомендації.

Список праць, опубліковані за темою дисертації:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Публікації у фахових виданнях України категорії Б

1. Зарицький С. М., Локес-Крупка Т. П. Кардіопатія у свійського собаки на фоні ожиріння (огляд літератури). *Scientific Progress & Innovations*. 2022. № 3. С. 137–143. doi:10.31210/visnyk2022.03.182. (Здобувач провів дослідження та аналіз літературних даних щодо впливу ожиріння на організм тварини і класифікації та етіології кардіопатії у свійського собаки, підготував статтю до публікації).

2. Зарицький С. М. Діагностика кардіоміопатії у свійських собак. *Scientific Progress & Innovations*. 2023. № 26 (4). С. 104–109. doi:10.31210/spi2023.26.04.18

3. Зарицький С. Біохімічні зміни в крові домашніх собак при кардіоміопатії на тлі ожиріння. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія: Ветеринарні науки*. 2024. № 26 (114). С. 86–93. doi:10.32718/nvlvet11413

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

4. Зарицький С. М., Локес-Крупка Т. П., Обідній Я. Р., Шатохін П. П. Поширення внутрішньої незаразної патології серед свійських собак м. Полтави за 2020 рік. Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. *Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Полтава (20-21 жовтня 2021, м. Полтава)*. Полтава, 2021. С. 61–62. (Здобувач провів дослідження щодо поширення внутрішньої незаразної патології серед свійських собак, підготував тези до публікації).

5. Локес-Крупка Т. П., Зарицький С. М., Бурда Т. Л. Поширення кардіопатії у свійського собаки як ускладнення за ожиріння. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 лютого 2022, м. Полтава)*. Полтава, 2022. С. 35–37. (Здобувач провів дослідження щодо поширення кардіопатії у свійського собаки, підготував тези до публікації).

6. Зарицький С. М., Локес-Крупка Т. П. Супутня патологія за ожиріння серед свійських собак середніх порід. *Досягнення та перспективи ветеринарної науки. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених (20 жовтня 2022, м. Полтава)*. Полтава, 2022. С. 33–35. (Здобувач провів дослідження щодо супутньої патології, які виникають за ожиріння у собак, підготував тези до публікації).

7. Зарицький С. М., Локес-Крупка Т. П. Вимоги до раціонів для собак за

кардіопатії. Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (23–24 листопада, м. Полтава). Полтава, 2022. С. 43–45. (Здобувач проаналізував існуючі вимоги до раціонів для собак за кардіопатії, підготував тези до публікації).

8. **Зарицький С. М.,** Локес-Крупка Т. П. Порідна схильність свійських собак до розвитку кардіопатії за ожиріння у м. Полтави. Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи. Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції науковців, викладачів та аспірантів (23 травня 2023, м. Харків). Харків, 2023. С. 146–148. (Здобувач провів дослідження щодо породної схильності собак до розвитку кардіопатії за ожиріння, підготував тези до публікації).

9. **Зарицький С. М.,** Канівець Н. С. Використання кардіовертебрального індексу за діагностики кардіоміопатії у свійського собаки. Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса (19-20 жовтня 2023, м. Полтава). Полтава, 2023. С. 52–54. (Здобувач провів дослідження щодо використання кардіовертебрального індексу за діагностики кардіоміопатії у свійського собаки, підготував тези до публікації).

10. **Зарицький С. М.,** Канівець Н. С. Електрокардіографічні зміни у свійського собаки за кардіоміопатії на фоні ожиріння. Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 лютого 2024, м. Полтава). Полтава: ПДАУ, 2024. С. 19–21. (Здобувач провів дослідження щодо електрокардіографічних змін у свійського собаки за кардіоміопатії на фоні ожиріння, підготував тези до публікації).

11. **Зарицький С. М.,** Канівець Н. С. Лікування свійських собак з дилатаційною кардіоміопатією за ожиріння. Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VIII всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 30-річчю заснування кафедри терапії імені професора П. І. Локеса (23–24 жовтня, м. Полтава). Полтава, 2024. С. 54–55. (Здобувач провів лікування собак з дилатаційною кардіоміопатією за ожиріння та визначив ефективність лікувальних заходів, підготував тези до публікації).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

12. **Зарицький С. М.,** Канівець Н. С., Бурда Т. Л. Рекомендації з діагностики та лікування дилатаційної кардіоміопатії за ожиріння у свійських собак. Полтава, 2024. 37 с. (Здобувач проаналізував літературні дані, провів експериментальні дослідження та підготував матеріали для методичних рекомендацій).

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень. Експериментальна частина роботи проводилась з урахуванням «Загальних етичних принципів експериментів на тваринах», схвалених на Національному конгресі з біоетики (Київ, 2001) із дотриманням міжнародних

вимог Європейської конвенції «Про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей» (Страсбург, 1986) (протокол № 2 від 10.10.2024 року).

Дотримання принципів академічної доброчесності. У роботі яка представлена на розгляд не виявлено академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації, а текстові запозичення мають відповідні посилання на інформаційні джерела. Дисертація є завершеною науковою роботою, а одержані результати, важливі для науковців з незаразної патології, ветеринарних кардіологів, нутріціологів та мають практичне значення для фахівців з ветеринарної медицини.

Висновок

Дисертаційна робота Зарицького Сергія Миколайовича на тему: «Дилатаційна кардіоміопатія за ожиріння у свійських собак (поширення, діагностика, лікування)» оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та МОН України від 31.05.2019 № 759 (зі змінам і доповненнями), є завершеною науково-дослідною роботою, яка за актуальністю обраної теми, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, рівнем і обсягом виконаних досліджень, повністю відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінам і доповненнями), і рекомендована до проведення публічного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 21 Ветеринарна медицина за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Рішення прийняте відкритим голосуванням:

за – 22

проти – 0

утримались – 0

Голова засідання:

доктор ветеринарних наук, професор,
завідувач кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавського державного
аграрного університету

Секретар засідання:

кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент
кафедри ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавського державного
аграрного університету

«10» січня 2025 р.

Віталій МЕЛЬНИЧУК

Світлана МИХАЙЛЮТЕНКО